

især med Hensyn til, at saa mange ærede Talerere have yttret, at Bestemmelsen vilde kunne have den Folge, at man satte sig mere fast i sin vrang Tanke end hidtil, ogsaa heri finde en Betænkelighed ved at stemme for den omhandlede Deel af Folkethingets Udkast, hvilket tvøvrigt ogsaa fra mange andre Sider findes uantageligt. Naar en æret Taler har meent, at den større Værdi, som Fæstestederne have udenfor den Sum, som er bestemt i Overensstemmelse med Lovforslagets foregaaende Regler, maa grunde sig paa, at den asædne Fæster har forbedret Stedet, saa troer jeg virkelig, at dette er blottet for al Grund. Fæstestedets større Værdi end den, som udkommer ved den Beregning, som efter Lovforslaget skulde gjøres, vil ordentligviis grunde sig paa de lempelige Vilkaar, hvorunder han har havt Fæstestedet, og i Almindelighed ikke paa, at han har forbedret dette, og det er altsaa til Belønning for, at vedkommende Fideicommiss- eller Lehnbesiddere have givet deres Bønder Fæste paa meget lempelige Vilkaar, at han nu fremdeles skal afgive Noget til deres Arvinger.

Forsaavidt man har yttret Frygt for, at Loven ikke kan udkomme, uden at man vedtager det omhandlede Forslag, saa kan Saadant efter mit Standpunkt aldeles ikke indvirke paa mig, fordi jeg anseer det for meget onfseligt, at Loven ikke udkommer, og, forsaavidt der er yttret nogen Tvivl om, hvorvidt der gennem Justitsministeriet for Fremtiden vil kunne udstedes Bevillinger til Afhandlinger, efterat en Lov som den nærværende er forkastet, saa troer jeg, at en saadan Tvivl aldeles ikke er grundet. Thi Justitsministeriet vil vist ikke udfærdige eller bevirke nogen Bevilling under de Betingelser, som her ere foreslaaede, men kun i Overensstemmelse med de Grundsætninger, hvorefter saadanne Bevillinger hidtil have været meddeelte. Dertil haves Hjemmel i Grundloven, og, at det vedbliver dermed, maa jeg ansee for at være det Duffeligste og det meest Overensstemmende med Retfærdigheden.

Justitsministeren: Flere af Ministeriets Medlemmer have allerede under Sagens Forhandling i Folkethinget udtalt sig saa bestemt imod den her foreslaaede § 5 i dette Lovforslag, at jeg, især efter de Udtalelser, som idag ere

komne fra forskjellige ærede Landstingsmænd, og navnlig fra den meget ærede 4de Landstingsmand fra 1ste Kreds (Blekingberg), ikke anseer det nødvendigt for mig nu at gaae nærmere ind paa Sagen. Det er derfor kun et Par Bemærkninger, som jeg finder mig foranlediget til at meddele.

Naar den ærede 1ste Landstingsmand for 9de Kreds (Dahl) har anført som et Hovedmotiv, for at stemme for den foreslaaede § 5, altsaa til at forkaste det Forslag, der foreligger, at han anseer denne Paragraph for at være en Betingelse for, at Loven kan nyde Fremme, saa maa jeg tilstaae, at det for mig — og det baade som Medlem af det andet Thing efter den Erfaring, jeg har om de Afstemninger, som der fandt Sted, og tillige som Medlem af Ministeriet — maa ansees for yderst tvivlsomt, om Loven kan faae Fremgang i den Stikfælse, den vil faae efter de Afstemninger, der allerede ere faldne her, og hvis § 5 bliver bibeholdt. Jeg kan derfor slet ikke antage, at den saaledes anførte Grund skulde kunne være et tilstrækkeligt Motiv til at stemme for Paragraphen. Men jeg skal ogsaa dertil gjøre opmærksom paa, at, dersom § 5 bibeholdtes, efterat § 1 er undergaaet den væsentlige Forandring, som fandt Sted ved den her igaar foretagne Afstemning, saa synes det mig, at § 5 vilde indeholde en directe Opfordring for Besidderne af Lehn og Fideicommisser til at bortsalge Fæstegodset fra Lehn og Stambuse til Andre end Fæsterne, bortsalge det bortfæstede Gods samlet til Kommissionairer (Ja!), og det er en Tilstand, som jeg maa ansee for at være i allerhøieste Grad uønskelig for selve Lehnene, og det baade for Lehnbesidderne og for Bønderne (Ja!).

Jeg antager nemlig, at Besidderen af Lehn eller Stambuse, naar han tænker paa at sælge Godset, vil gjøre en Beregning over, hvad han kan vente af det, naar han sælger det til Bønderne, og det deels til de nuværende Fæstere, deels ved forefaldende Fæstetledighed, efter den Priis, han da vil kunne faae for det. Det vil han beregne paa den ene Side, og paa den anden Side, hvilken Priis en Kommissionair vil give ham for det samlede Gods. Det er nu ganske vist, at, dersom han under den førstnævnte Beregning skulde afgive $\frac{1}{4}$ af Kjøbe-